

Kommissionen har fundet det rettest at grundlovsikre et forbud mod iværksættelse af frihedsberøvelse på grund af politisk eller religiøs overbevisning. Vedrørende udtrykket „dansk borger“ bemærkes, at det er anset for formålstjenligt ikke at afskære muligheden for et skøn over, hvorvidt særlige omstændigheder undtagelsesvis skulle gøre sig gældende med hensyn til udlændinge.

I stk. 2, der er nyt, grundlovfæstes i overensstemmelse med hidtidig retsprincipper, at frihedsberøvelse ikke kan ske uden hjemmel i lov.

Stk. 3—5 svarer til den gældende grundlovs § 78, idet dog ordene „pengebod eller simpelt fængsel“ i overensstemmelse med straffeloven er ændret til „bøde eller hæfte“. Udtrykkene „anholdes“ og „fængsles“ anvendes her i den traditionelle betydning: frihedsberøvelse, der finder sted som første led i en strafforfølgning.

Efter gældende grundlovs § 70 (forslagets § 64) har enhver, der administrativt er berøvet sin frihed, adgang til at anlægge rets sag mod vedkommende myndighed og således få beslutningen efterprøvet. Kommissionen har ikke anset denne ordning for at være betryggende, da det i mange tilfælde ikke vil være praktisk muligt for den pågældende at gennemføre en sådan sag.

Kommissionen foreslår derfor, at en person, der administrativt er berøvet sin frihed, skal kunne få sin sag indbragt for en domstol blot ved at fremsætte begæring herom.

En ordning som den foreslåede, vil kunne medføre en væsentlig forøgelse af de almindelige domstoles arbejde, hvorfor der efter forslaget åbnes adgang for lovgivningsmagten til at henlægge afgørelsen af sådanne sager til andre dømmende myndigheder.

Kommissionen foreslår endelig, at der i grundloven optages en bestemmelse om tilsyn med behandlingen af personer, der administrativt er berøvet deres frihed.

Til § 73.

Den gældende grundlovs § 79, der foruden „boligen“ (husundersøgelse) omtaler „beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer“, foreslås udvidet, således at også indgreb i post-, telegraf- og telefonhjemmeligheden kun kan ske efter en retskendelse, medmindre der ved lov hjemles særegen undtagelse. Erfaringen understre-

ger ønskeligheden af den her foreslåede udvidelse af beskyttelsen.

Til § 74.

Paragraffen svarer til den gældende grundlovs § 80.

Stk. 1 og 2 er enslydende med den nævnte paragraf, alene bortset fra, at fristen i stk. 2 er ændret fra „14 dage“ til „tre søgnedage“.

Stk. 3 er nyt. Der er i kommissionen enighed om, at der ikke ved bestemmelsen om domstolsprøvelse af „ekspropriationsaktens lovlighed“, er taget stilling til spørgsmålet om domstolens adgang til at prøve loves forenelighed med grundloven, jfr. i øvrigt bemærkningerne til § 64. Bestemmelsen udelukker, at der i en ekspropriationslov kan træffes bestemmelse om, at ekspropriationsakten ikke kan indbringes for domstolene.

Ved paragraffens sidste punktum overlades det til lovgivningsmagtens afgørelse, hvorvidt spørgsmål vedrørende erstatningens størrelse mest hensigtsmæssigt kan henlægges til domstole, oprettet i dette øjemed. Indtil sådanne domstole måtte blive oprettet, henhører spørgsmålet under de almindelige domstole.

Til § 75.

Paragraffen er enslydende med den gældende grundlovs § 81.

Til § 76.

I overensstemmelse med flere nye forfatninger samt De Forenede Nationers erklæring af 10. december 1948 om menneskerettighederne og andre mellemfolkelige overenskomster har kommissionen fundet det naturligt, at der også i den danske grundlov optages en bestemmelse, som fastslår samfundets interesse i at skabe rimelige arbejdsmuligheder for den enkelte.

Ved anvendelsen af ordet „arbejdsduelig“ er det udtrykt, at der bør gives den enkelte borger arbejdsmulighed i forhold til hans erhvervsevne.

Stk. 2 er enslydende med den gældende grundlovs § 82.

Til § 77.

Paragraffen svarer til den gældende grundlovs § 83.

Den nævnte paragrafs 1. pkt. kan frem-